

KESKUSTELUA KASTEESTA – LYHYT PUHEENVUORO

Timo Laato

STI:n nettisivuilla julkaistu vastaus M. Väisäselle koskien Iustitia 35:n artikkelia kasteesta.

Omasta puolestani en koe tarvetta pitkään ajatustenvaihtoon. Olen puhunut ja kirjoittanut. Jatkan tietysti puhumista ja kirjoittamista Raamatun ja luterilaisen tunnustuksen mukaan, mutta ei kannata pitkittää jokaista keskustelua turhaan. Sat sapienti.

Keskustelu Matti Väisäsen kanssa ei niinkään koske kasteessa tapahtuvaa uudestisyntymistä. Kyse on tarkkaan ottaen siitä, että kiistetään Jumalan sanalta (luettuna ja julistettuna) voima synnyttää uudesti. Siinä on silloin tarkkaan ottaen puhe uskonpuhdistuksen ns. ensimmäisestä pääperiaatteesta ja sen oikeasta ymmärtämisestä. Pitääkö kasteessa tapahtuvasta uudestisyntymisestä johtaa väite, että Jumalan sana ei synnytä uudesti (luettuna ja julistettuna)? Koska Jumalan sana on yhtä kuin Sana eli Kristus itse, Kolminaisuuden toinen persoona, voidaan kysyä: Pitääkö kasteessa tapahtuvasta uudestisyntymisestä johtaa väite, että Jumala, Kaikkivaltias Herra, ei saarnatessaan meille Raamatussa voi synnyttää uudesti? Jos lähdetään tuolle käsityskannalle, teologiassa tapahtuu eittämättä pahaenteinen areiolainen vääristymä.

Samalla tässä keskustellaan myös ns. uskonpuhdistuksen toisesta pääperiaatteesta eli vanhurskauttamisesta ja sen oikeasta ymmärtämisestä. Vanhurskauttaminen tapahtuu kasteessa, mutta yhtä lailla myös saarnatun sanan kautta. Esim. Luterilaiset Tunnustuskirjat toistavat varmaan satoja tai jopa tuhansia kertoja, että syntinen vanhurskautuu uskonnolla Jumalan sanan, panemalla toivonsa hänen lupauksiinsa, turvaamalla evankeliumissa julistettuun armoon jne. On päivänselvää, että vanhurskauttaminen kasteessa ei sulje pois vanhurskauttamista saarnatun sanan kautta. Siksi on totisesti kaikkea muuta kuin ”luonnollista ajatella, että myös vanhurskauttaminen on uudestisyntymisen tavoin ainutkertainen tapahtuma kunkin ihmisen elämässä” (s. 5). En koe mielekkääksi jatkaa keskustelua tästä. Jatkakoon ne, joilla on aikaa ja intoa saivarrella Luterilaisten Tunnustuskirjojen käsityksestä.

Lainaan usein Luterilaisia Tunnustuskirjoja: ”Iustificatio est regeneratio.” Eli vanhurskauttaminen on uudestisyntyminen. Se siis tapahtuu myös saarnatun sanan kautta (kuten juuri edellä). Koen siksi älyllisesti haastavaksi lukea arviota, jonka mukaan ”vanhurskauttaminen ja uudestisyntyminen eivät ole teologisesti sama asia, vaikka Laato antaa niin ymmärtää” (s. 6). En kuitenkaan yksin minä vaan yhtä lailla Luterilaiset Tunnustuskirjat. Tietysti voidaan puhua eri näkökulmista, mutta silti on täyttötotta, että vanhurskauttaminen on uudestisyntyminen.

Edelleen: Jos uudestisyntyminen ei voi tapahtua saarnatun sanan kautta, ei kukaan voinut uudestisyntyä (eli vanhurskautua eli pelastua) Vanhan Testamentin aikana. Kun opettaa näin, saa syytöstä, että ”monien liberaaliteologiiden tapaan” ei näe, että esim. Hesekiel viittaa ”tulevaan uuden liiton aikaan” (s. 12). Jeesuksen keskustelu Nikodeemoksen kanssa (Joh. 3) huipentuu juuri siihen väitteeseen, että uudestisyntyminen voi (ja sen pitäisi) tapahtua sillä hetkellä eikä vasta joskus kahden tai kolmen vuoden päästä (kun kristillinen kaste on asetettu). Tämän sanomisen äärellä ei kuuluisi olla ”täysin ymmällä” (s. 12) kuten Nikodeemos itse aikoinaan.

Väisänen kirjoittaa alussa, että ”uskon syntyminen ja syntisen ihmisen pelastuminen on prosessi”. Hän toteaa saaneensa sen käsityksen, että minä kiellän tuollaisen ”prosessiluonteen” (s. 1). No, ihan

varmasti. Tuohan on silkkaa Rooman oppia! Onko se kumma, jos säätiöstä on hiljalleen väkeä mennyt ja siirtynyt paavin puolelle? Jos oma piispa opettaa noin ja sen lisäksi turhentaa saarnatun sanan voiman synnyttää uudesti ja muokkaa kirkkoansa sakramentalismin suuntaan, eikä silloin ole enemmän kuin luonnollista, että jotkut tekevät tästä johtopäätöksen? Varsinkin kun kirkosta eronneena ei pysty uskottelemaan itsellensä, että vasta nyt on löytänyt sen todellisen Kristuksen kirkon omasta ja pienestä viiteryhmästään.

Luterilaiseksi itseään kutsuvan piispan odottaisi tuntevan ja puolustavan luterilaista oppia. En kylä ihan odottaisi lukevani, että Luterilaisten Tunnustuskirjojen kielenkäyttö käy ”sitä suurpiirteisemmäksi”, ”mitä kauemmaksi itse fokuksesta” mennään (s. 6). Myöhemmin sitten sanotaan, että ”kieltämättä” Väisäsen ja minun lainaamien Luther-sitaattien välillä ”on ainakin painotusero ellei enemmänkin”. Syyksi arvuutellaan, että ”ehkä Lutherin kasteteologian muotoutuminen oli vielä keskenäinen” (!) Kirkkopostillassa. (Kirkkopostilla julkaistiin 1527 ja sen jälkeen lukemattomia painoksia.) Seuraavaksi todetaan vuorenvarmasti, että ”meidän ei mielestäni kannata tehdä Lutherin tekstien sisäisistä jännitteistä ja tulkinnoista seurakuntaa jakavia ongelmia”. (Mutta onpahan tässä kyse mitä merkittävimmästä pelastusopista.) ”Emme ole sitoutuneet Lutheriin”, vaikka ”suuresti kunnioitamme” häntä uskonpuhdistajana ja oppi-isänämme (s. 11). Olen kuulemma ”siinä oikeassa, että Lutherin Kolminaisuuden päivän evankeliumisaarnasta saa sen vaikutelman, että Johanneksen kasteessa myös uudestisyntyttiin Jumalan lapsiksi”. Ongelmana on vain se, että minä ja Luther olemme väärässä (s. 13-14). Lopuksi me saamme kuulla vahvan vakuutuksen, että Väisänen ei olisi kritisoinut Lutheria eikä myöskään Tunnustuskirjoja (s. 18). Hän siis luterilaisena piispana puolustaa luterilaista oppia. Kansankirkossa piispat puhuvat samaan tapaan: poiketaan luterilaisesta opista ja ei kuitenkaan poiketa.

Kehotan tähän loppuun hankkimaan STI:n juhla-kirjan: Kirkon parhaaksi 30 vuotta. Ostakaa, lukekaa se. Ja se minun artikkelini löytyy sivuilta 164-207.

Timo Laato